

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactionii

e in

Strat'a tragatorului [L5-vésztoza], Nr. 5.

Sortisorile nefrancate nu se voru primi decatu numai de la corespondintii regulari si „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 3 d. v.
Pre seste lune . . . 6 „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „

Pentru Romani'a :

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei u
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni :

10 cr. de linia, si 30 cr. taca'sa timbrale pentru fiesca-care publicatiune separatu. In loculu deschisau 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la diurnulu politicu

„FEDERATIUNEA“

pre patrariulu 11. aprilie—iuniu 1872.

DD. abonati, alu caroru abonamentu espira cu finea lunei lui marte, se binevoiesca a-si reinnoi abonamentele catu mai curundu, pentru ca respectivii DD. abonati se pota fi feriti de irregularitati in primirea diurnului, era Administratiunea si Espeđit'ra de complicatiuni, cari provinu d'in intardatele insinuari la abonamentu.

Conditiiunile de prenumeratiune remanu eele d'in fruntea diurnului.

Redactiunea.

Reflessiuni

la articlulu „Ce e de facutu“ allu Dlui Iosifu Hossu, consil. supr. la curtea de comptabilitate.

— — — Quenam ista jocandi Saevitia?

Reapucu firulu riflessiuniloru intreruptu in nr. 23. „Fed.“ si speru a poté inchia in trei nri atatu riflessiunile catu si comunicarea celoru doue conversatiuni avute cu fostulu ministru-presiedinte. Inceputulu reportulu a supra primei conversatiuni se face in nr. pesente.

D. I. H. ne cerebato pro noi romani, cari atacamu dualismulu ca unu pactu ce da elementulu magiaru suprematia si politica si natiunale, si prin urmare mediulocele de magiarisare; ne combate prin analog'a assertiune a partitei oppositiunali magiare, care inca ataca art. XII. 1867 pentru cuventulu ca ar' tienti la germanisarea magiariloru. Apoi, ca se ne combata deplinu, aduce si essemplu, punendu-ne emfatic'a intrebare „limb'a si liter. mag. candu au facutu cei mai gigantici pasi a propassirei? pre tempulu absolutismulu!“ raspunde insu-si Dsa. — Nu voiu se analisediu diferenti'a principiale ce assiste intre oppositiunea rom. si mag. combatendu amendou pactulu dualisticu d'in 1867. acesta diferenti'a o cunosce si D. I. H. me voiu margini dar' numai la analog'a assertiunii relativu la frica de germanisare a magiariloru si de magiarisare a romaniloru. Preabine sciu eu, ca acesta metamorfose nu se face numai prin o simpla lege, ci a fara de lege, carea da dreptulu si mediulocele — acat'a se nu o uitamu — mai sunt si alte conditiiuni essentiali: elementulu predominantiu, adeca cellu cu appetitulu inghitioriu se fia ce-va si mai marisoru decatu cellu de inghitu, — asié cere legea firei, — apoi se fia mai innaintatu in cultura; se aiba timpulu de ajunau spre concectiune, etc., daca essiatu aceste conditiiuni apoi frica nu e desiarta, neci ridiculosa, precum crede D. I. H. nu numai catu pentru noi romani, dar', dieu, neci catu pentru magiari, in a caroru elementu cuniulu prepotentelul elementu nemtiescu s'au adancitu catu de bine si insulele nemtiesci sunt resfirate in contiguitate pana in fundulu Ardealului. Ce e dreptu magiarii nu au si nu ar' poté duce neci o frica d'acestu cuniu, d'aceste insule, neci chiaru de poterea micii Austrie nemtiesci, ci au si potu ave cu totu dreptulu de marea si cumplit'a reserva ce sta la spatele Austriei, carea insa-si se afla in gur'a leului. — Catu pentru noi, pericolulu de magiarisare este mai micu, d'in cauzele indegetate, dar' avemu essemplu viu legile Transilvaniei prin cari se nemicisse essistinti'a politica natiunale a romaniloru. Daca inse nu ni s'au nemicitu si essistinti'a genetica, vin'a, dieu, nu este a legii, neci a lipsei de sfortiare spre acellu scopu, ci este ca vointi'a elementulu magiaru au fostu si este in Transs. in proportiune inversa cu potenti'a. Sokat akar a szarka de nem birja a farka. De altmintrea si in acelle

conditiiuni atatu de nefavorabili magiarismulu ni a facutu enorme stricatiuni, apoi „gutta cavat lapidem non vi sed saepe cado.“ Desnatiunalisarea se operedia cu incetulu asié disundu pre nevedita. Ce e dreptu, de astu periclu nu am neci o frica, dar' cauz'a oppositiunii nostre, neci ca este frica de magiarisare, ci este resolut'a si firm'a vointia d'a inlaturá pedecela ce se punu in callea culturai nostre, este vointia d'a recasciga drepturi rapite prin fortia si violen'a, drepturi nu numai civili, si drepturi politice, drepturi natiunali. Acestu-a este scopulu nostru, la care tindemu, si pentru care luptamu, si potu assecura pre D. I. H. ca „vomu ajunge la acestu scopu,“ de vomu perseverá in lupta, si eu cređu in geniulu natiunii romane, ca vomu perseverá pana in fine. Daca sr' fi adeveratu ceea ce D. I. H. se pare a affirmá cu essemplulu, apoi, pentru ca se potemu face passi gigantici in cultura, nar' trebui: decatu se ceremu a se reinaugurá unu absolutismu, de se pote si mai amarnicu decatu au fostu cellu d'intre anii 1849—1861. si, ca se me servescu de espressiunea dlui H. pentru ca se potemu innaintá cu pasi „gigantici“, am ave nevoe de unu absolutismu „giganticu“. Dieu, nu glumescu! si se mi credia onorab. cetitori, ca neci D. I. H. nu glumescu! De am petrunsu bine intielessulu frasei salle, apoi acellu-a este profundu, este de mare insemnitate pentru noi romani, cari numai atunci ne desceptamu candu ne arde muculu la degste. Poporele enervate in sierbitute indelungata numai cu incetulu se reculegu, dar' se reculegu de scuru si D. I. H. fia convinsu, ca ne reculegemu si noi romani, fara ca se avemu trebuintia de stimulu cellu acutu alu absolutismulu „giganticu“, nu este prea de ajunau si „surrogatulu“ lui: absolutismulu cellu mascatu, cu care suntemu regalati in abundantia si cu tote ca ni e gretia de „surrogatu“, nu poftimu d'in cellu „genuinu“ dupa care D. I. H. se pare a anhelá, ca si judanii dupa cepele si pescii Egiptului, ci dorimu si adoperamu a scapa de nauseabundulu surrogatu de absolutismu cu spoiela constitutiunale, si a ne bucurá de folosele va se dica de tote libertatile constitutiunalismulu, „genuinu“ apoi, se ne intiellegemu bine, te tote darurile constitutiunalismulu „genuinu“ vremu se ne bucuramu ca „romani“ si nu ca „gogosie“, seau ca a „cinci'a“ rota la caru, ceea ce D. I. H. o considera de factorulu carrulu cu numele „statu“, neci vremu in fine „ca se nu se intrebe de este romanu seau magiaru“ cellu ce se numesce in functiune, ci d'in contra „chiaru se se intrebe si acat'a“, ca-ce destullu amaru de timpulu nu s'a intrebatu si candu s'a si intrebatu inea neci odata nu s'a intrebatu eum se cade, apoi fara acesta „categorica intrebare“ se-mi conceda mie D. I. H. ca noi romani vomu fi pururea „inimici sistemulu“ in ochii guvernulu parlamentariu, neparlamentariu, numai ca se nu fimu neci odata intrebati, dar' asta e asta, ca noi insistemu cu staruintia ca se fimu „intrebati“ si in asta privintia, precum in „tote“ cate sunt de interesu, nu numai pentru „stapani“ ci si „pentru noi.“

(Va urmá.)

Conversatiune

intre fostulu ministru-presiedinte allu Ungariei contele Juliu Andrassy si intre deputatulu Alessandru Romanu in div'a de 30. decembre 1868.

In 29. decembre 1868. adeca aproape trei septemane dupa inchierea sessiunii trecute a Camerei, unu Consiliariu in functiune la presidiulu ministeriale tramisu de ministrulu presied. J. A. venise la deputatulu A. R. spre a-i face impartesirea, ca ministrulu pres. doresce a grai cu d'insulu. A. R. d'in intemplantre lipsi d'a casa in acea ora, deci Cons. lassá unu biletu a carui tenore era: Contele J. A. ministru presiedinte roga pre D. A. R. ca se binevoiesca a-lu cerceta in 30. decembre, a. c. la 12 ore d'in di. — Alta di A. R. pleca la Bud'a, fiindu inse imbuldiela mare de carre pre podulu de ferru si birsiariulu potendu abié strabate, s'a intardiatu cu jametate de ora preste or'a fissata. Sosindu in forteretia la locuinti'a ministrului, intrebá pre Portariulu de

este a casa D. Ministru pres. ? Portariulu response: „Contele este dusu la Pest'a“. — A. R. „me miru, ca-ci me poftisse a veni la Dsa“. — Port. „A! Da sunteti D. A. R. ?“

A. R. „Da“. Port. „Poftiti in susu, am porunta a dice ca D. Contele pana la 2 ore lipsesce d'a casa pentru sitii“. A. R. urcandu ce poftitu a supra taca'sa de min. nase pre Min. Pr. a-lu pofti la sine si cercá se afle obiectulu conversatiunii, care dupa semne i-se para momentosu. Ajunsi in salonulu de acceptare A. R. fu intempnatu de secretariulu presidiale Al. Rev. carele i disse „Contele“) v'au acceptatu mai bine de o jumetate de ora si fiindu ca totu nu sossiseti inca au primitu pre frate seu Emm. . . . de altmintrea lu voiu insciutiá numai decatu despre sosirea Dv. si credu ca indata veti poté intrá, ca-ci doresce forte a verbu cu Dv.“ — Preste cate-va minute A. R. fu invitatu a intrá in salonulu de receptiune, salutandu pre M. Pr. carele innaintasse cati-va passi spre intempinare, i disse „M'ati poftitu Die Min. Prea. ca se veniu la 12 ore, dar' scusati-me ca am intardiatu d'in cauz'a imbuldielei carreloru pre podulu cellu de ferru.“

J. A. „V'am rogatu se veniti a me vedé si vi multiamescu ca ati venitu, catu pentru intardiarea d'in cauz'a impedecei comunicatiuni pre podu, am parditu-o si eu! Comunicatiunea intre Bud'a-Pest'a neessitiedia a se cladi inca cellu pucinu doue poduri pre Dunare. — Apropos; vi gratulediu ca ati fostu absolvitu de curtea juratiloru in procesulu de presea ce avusseti in dillele trecute.“

A. R. am scapatu ca prin penne, numai unu singuru votu au lipsitu de nu fui condemnatu, ca-ce voturile au fostu in numeru egale.

J. A. Paditi-ve, ca-ce diurnalistii agitatori sunt in man'a guvernulu si assemene casuri vi-se pota intempla mai adese ori, vi pote succede a scapa inca odata, de trei, de patru ori, in urma inse totu-si veti si odata prinu. Guvernulu are poterea d'a ve improcessua de atate ori, pana candu o data curtea juratiloru va trebui se ve condemne.

A. R. Sciu ca poterea merge innaintea dreptulu si ca aveti si poterea si mediulocele d'a me persecuta pana a fi condemnatu, dara eu nu pota decatu a combata politic'a actuale a guvernulu, pana candu se va schimbá facia cu noi rom.

J. A. Combateti, dar' nu agitati, apoi atacati guvernulu, atacati-me pre mine, daca vreti, dar' nu a t a c a t i n a t i u n e a m a g i a r a , carea nu e vinovata.

A. R. Combaterea fara ore care agitatiune este impossibilu, ca-ei jace in natura lucrulu, guvernulu va numi pururea agitatiune ori ce combatare principiale, fia catu de blanda, eu inse nu agitediu la revolutiune seau la nesupunere, ci combatu legile cari mi-se paru injuriose pentru natiunea rom. si le combatu intre marginile legiloru si a libertatii constitutiunali, staruindu pentru schimbarea lora.

— Catu pentru atacarea natiunii magiare, acat'a eu nu o facu, si, de se intempla cate odata, ca guvernulu ung. se identifica cu natiunea mag. este numai figura retorica „totum pro parte, seu pars pro toto“, ceea ce nu se pote incungiu, dar' si acat'a nu e in partea Redactiunii, ci mai multu prin unele corespondentie mai zelose, cari se stracora prin elurulu revisiunii, pentru ca diurnalistii avendu adese ori trebuintia urgente de manuscriptu, nu li ajunge cate o data timpulu spre forfecare si se trece cu vederea cate una espressiune, ce tiparita nu place neci chiaru Redactiunii. Eu d'in parte-mi podulu arguminteloru nu-lu repunu in espressiuni vatematorie si ve pota assecura, ca pentru celle ce scriu eu totu deaun'a pota sta fara frica innaintea judecatoriei de presea.

J. A. Scopulu combateri Dv. este totu acellu-a-si indegetatu prin mine, ca-ce a nu recunosce, a combata in presa validitatea legiloru, este a agita la nesupunere in contra loru. Cetescu cu attentiune reporturile si extractele ce mi-se facu d'in „Federatiunea“ si trebe se marturisescu ca este redactata cu intelligentia, cu multu spiretu; diurnalulu are „verve“ inse . . . Tonulu! Tonulu! (Az a hang! az a hang!) Acellu tonu, inspiratu de ura in contra Magiariloru! . . .

A. R. De una parte me sentiu forte onoratu prin ma-

*) Toti subalternii, curtenii, chiaru si servitorii Dlui Andrassy nu lu numiau altmintrea decatu „Contele“ per excellentiam, si se pare ca in urm'a unei instructiuni particulari, de unde se pote vedé apriatu ce felu de idee liberale sunt acelle de cari e inspiratu Dl. Andr. carele chiaru si titlulu de „ministru presiedinte, excellentia“ preferesce titlulu de casta. A. R.

gultori'a opiniune a DV. si vi multiamescu, inse de alta parte permiteti-mi, Dle ministru-pres., a observá, cá ceea ce credeti a fi „ura“ este numai expresiunea durerii, fia si a indignatiunii, storsa de nedireptatile ce indurámu noi romani, mai multu decâtu altii.

J. A. Cari sunt acele nedireptati? Au nu sunteti egali in drepturi? Ce drepturi exceptionali au magarii, de cari nu s'ar bucurá si romanii? Cum sunteti mai desconsiderati decâtu alte nationalitati?

A. R. Daca asi presupune cá Dv. cá ministru-pres. alu Ungariei nu vreti se recunosceti adeverat'a situatiune destullu de trista, in carea se afla natiunea rom. atunci eu asi crede superflua tota discussiunea a supr'a acestui punctu, am inse cause intemeiate de a presupune, cá in poterea innaltei positiuni ce ocupati, doriti pote ca se audfi si modest'a mea parere in asta privintia, mi-iau libertatea de a observá cá eu bine sciu, cumca dupa liter'a legii romanii, cá cetatenii, sunt egali innaintea legii si prin urmare egali in drepturi, inse in vietia este cu totul altmintrea, cá-ci a fara de supremati'a limbii, natiunea magiara, in tote beneficiile tierrei are partea leului, pre candu romanii mai numai d'in gratia potu ave ore care partecica d'in elle, dar lassandu-le aceste la o parte voi aminti doue gravamine principale: unule este decretarea fugunii Transsilvaniei cu Ungaria in contra' vointiei romanilor, alle caror drepte pretensiuni n'au fostu ascultate neci la 1848, neci la 1868; — altulu este: legea de nationalitate, alu carei-a titlu este in flagrante contradictiune cu tenorea ei si astfelu reducea la simpla cestiune de limba ince este in fapta nu scutiore, ci adeverata restrictiune; este mai incolo positiunea privilegiata, exceptionale, data limbii magiare in detrimentulu celloru lalte, chiar si acolo uado nu se cuvine si neci respectulu diplomaticitatii nu o pretiunde.

J. A. Recunoacu si eu cá legea de nationalitati este defectuosa si cá nu pote multumi nationalitatile, dar' daca nu s'a facutu mai buna, vin'a o porta si deputatii nationalitatiloru, cari prin positiunea ce au luytu ei in asta cestiune si prin essageratele pretensiuni ca inveniatu cestiunea si au interitatu pre deputatii magiari, cátu acesti-a n'a mai vrutu se audia de concessiuni. Acesta lege inse nu este pentru eternitate si alinandu-se epiretele si de o parte si de alt'a, apoi mai consultandu-se si experientia ce se va face la aplicarea acestei legi, — in cursulu sesiunii viitorie se pote emendá, *ceea ce inu-mi inca voi sprigini.* — Cstu pentru Transsilvania, eu unulu nu pricepu, de unde at'ca aversiune d'in partea romaniloru in contra' ununii, candu dupa opiniunea mea chiaru d'insii ar' trebui se se bucuore cá prin unione au scapatu de servitutea seculara. — Eu in 1863 am vedutu in tota goletatea sa scriuimulu beambiloru — *deputati romani imbraccati in fracu si cu palarie cilindrice; ti-spuu dreptu cá m'am scarbitu de portarea loru vedindu cá nu vreu se au n'asciucá se a pero neci macaru drepturile natiunii loru, necu autonomi'a Transsilvaniei, ce o reclama acta-di dela noi in contra' ununii.* In contra' Vienei n'au reclamatu, in contra' Pestei reclama cu animositate si ura. — De alta parte am vedutu cum aristocratii cei raginiti d'in Transsilv. despretiuescu pre romani si nu-i considera neci macaru de omeni *precum nu considera pre nimene, de nu este venit d'in Asia.* *) De sasi nu vorbescu, acesti-a se impacu usoru cu imprejurarile, dar' neci ei nu sunt amici romaniloru, de si au simulatu de sila amicitie, — in fine vedendu eu q'ra intre poporele Transsilvaniei, vedendu imprechiarile loru intre sine, pre-vedendu cá reulu s'ar perpetuá remanendu starea cea vechia, am distu intru mine *aici trebuu unu judecatoriu strainu si prin urmare desinteressatu, si acestu judecatoriu dreptu are se fia camera si guvernulu d'in Pest'a, era mediculicitoriu: unionea.* Vedi, Dle, pentru ce am doritu cá sustienu eu unionea, chiaru si intru interessulu romaniloru, afara de interessulu unitatii statului ungure cu si aliu consolidarii elementului magiaru.

A. R. Deputatii nationalitatiloru s'au consultatu toti intre sine si majoritatea loru au formulatu intr'unu proiectu de lege pretensiunile ce d'insii le a creditu necesarie pentru garanti'a drepturiloru nu numai de limba ei si de nationalitate, acest'a au fostu detorinti'a loru facia cu alegatorii si natiunea, de care se tienu si ei si alegatorii loru; sustienerea acestui proiectu dara n'au potutu fi de felu cauza la inversiunarea deputatiloru magiari si neci cá s'ar fi aretatu ei atátu de illiberali facia cu cestiunea de nationalitate, daca guvernulu, prin portarea sa, declinandu tota initiati'a, nu li-ar fi datu impulsu d'a se pune pre terrenulu negatiunii. De altmintrea vi multiamescu pentru bun'a intentiune ce aveti de a impacá nationalitatile prin reformarea legii resp. acest'a este intru interessulu ambeloru parti, dar' permiteti-mi a observá, cá legea resp. neci asi defectuosa precum este, nu se aplica si insu-si guvernulu o catca, d. e. in Zarandu, unde in loculu prefectului rom. D. I. pentru cá n'a facutu ceea ce doriati si nu pote nimene chiaru vrendu, neci macaru unu magiaru se faca,

*) D. conte Andrassy secuiv ce este, crede cá aristocratia mag. d'in Ardealu este sauge puru d'in Asia si se pare a ignora cá mai corecta aristocratia nu essiste pre faci'a pamentului. In vinele ei este pre jumetate sangele scelloru-a pre cari i-au tirannisatu patru secle. A. R.

ati numitu in contra' legii nu unu altu romanu, ci pre magiarisatulu comite A. H. carele, a fara de acest'a, este si cam . . .

J. A. Sciu cá este . . . dar' rogu-te ce se facu candu cu aneove gasescu omulu carele ar' vre se fia prefectu in acellu anghiu parasitu de Ddiu („abba az Istentöl elrugaskodott Zarándba,“ sunt cuvintele proprie in limba mag.)

A. R. Intellegu cá dinastii cei mari nu bucuroau primescu functiunea de prefectu in Zarandu, inse este ore neaperala trebuintia cá prefectulu se fia magnatu si asié firesece magiaru? Dar' nu sunt romani apti, de si nu-su magnati?

J. A. Ar' fi . . . inse . . . n. n. siedu pre bancele stangei extreme.

A. R. de si n. n. s'ar senti maguliti prin acestu complimentu, ei n'au neci ambitiunea si pote neci dreptulu d'a acceptá de la guvernulu acesta distinctiune, sunt inse destui deputati romani, cari siedu pre bancele partitei guvernamentali.

J. A. Lassa-me! (facundu o gesticulatiune semnificativa.)

A. R. E bine, daca aveti predilectiune pentru deputatii d'in oppositiune, ceea ce eu intellegu forte bine, atunci numiti pre actualulu vice-comite primariu, carele de altmintrea inca insu-si guvernedia comitatulu.

J. A. (facundu una miscare de suprinde si mirare) Cum se pote cá Dv. se-mi venit cu assemne propunere adeca eu se punu in capulu comitatului pre agitatorulu insu-si.

A. R. Asié credeti, pentru cá asié sunteti informatu, dar' fia si asié, ore nu jace in natur'a acelei functiuni innalte, cá insu-si prefectulu se moderedie chiaru pre subalternii sei, apoi individulu d'in cestiune este unu barbatu de caracteru. Unu assemne essemplu ni este inca in viza memoria, d'in comitatulu Aradului.

J. A. Este lucru cam greu pana candu guvernulu lipsece incredea. De altmintrea . . . vomu vedé.

(Va urmá.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 11. aprilie, 1872.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a la 10 ore a. m. D'intre ministri sunt de facia: Lónyay si Pauler.

Dupa verificarea processului verbalu d'in siedinti'a trecute, mai multu deputati prasinta petitiuni, cari se trecu la comisiunea petitiunaria.

Michailu Kemény descrie starea cálii ferrate resaritate si apoi interpelleza in asta cestiune pre ministrulu de comunicatiune.

Alexandru Horváth interpelleza pre ministrulu de finacie in caus'a unui officialu de contributiune, care nu asié de locu unguresce si intreba pre ministru daca e aplecatu a destitui pre acelu officialu?

Alessandru Muzsly interpelleza pre ministrii de justitia si finacie, daca voiescu a inlaturá relele, cari ocure la unele casse de pastrare?

Colomanu Széll prasinta raportulu comisiunii financiarie, totu-o-data preda si raportulu despre proiectulu de lege alu comisiunii pentru cállile ferrate despre calea Vojtek-Bogsiannu. Emerciu Huszár intreba pre presiedintele comisiunii financiarie si pentru cállile ferrate, daca comisiunile d'in cestiune au pertratatu proiectulu de lege despre calea ferrata Becsihercu-Panciov'a, si daca e sperantia cá raportulu despre acestu proiectu de lege se pota ajunge inca in sesiunea acésta pre mes'a camerei?

Reportorele acelei comisiuni, Colomanu Széll, responde, cá proiectulu nu s'a potutu inca discute.

Dapa acea camera trece la ordinea d'illei. Obiectula prizau este bugetulu camerei pentru lun'a lui aprile; acelu-a se voteza fara observare cu 49.650 fl. 33 cr. Poi urmeza continuarea desbaterei speciale assupr'a intruducerei proiectului de lege electorala.

Dr. Svetozaru Mileticu se adreseza cátra acei-a, cari, d'in caus'a nationalitatiloru, s'au opusu votului universalu. Daca nationalitatile in interessulu nationalitatii loru ceru concessiuni, dice orátorele, atunci se striga, cá acest'a ar' stá in contradicere cu libertatea comuna, in se candu ceru libertatea comuna, votulu universalu, atunci unulu dice cá acest'a duce la Reichsrath, altulu, cá duce la republica, alu trei-lea, cá acest'a periditeza nationalitatea unguresca.

Cu privire la „Slavi'a sudica“, orátorele declara, cá acolo nu existu nesuintie, cari ar' tnti la rumperea comitateloru Baci, Torontalu si a Banatului etc. de cátra Ungaria; acest'a chiaru si d'in consideratiuni geografice si etnografice ar' fi nu numai cu nepotintia, dar' si fara scopu. Serbii sunt indestuliti cu ace'a, ce si Deacu a adatu de legale si justu, candu a conferitu cu orátorele in maiu 1865 cu scientia guvernului serbescu; orátorele a cerutu atunci, cá comitatele Baci'a si Torontalu se se arondeze astfelu incátu serbii in vietia municipala se pota ajunge la majoritate, si Deacu a dissu, cá tempulu pentru acest'a va veni atunci, candu se va provincialisá confiniulu militar.

Neci in Croatia, Slavonia si Dalmatia, continua orátorele, nu existu nesuintie de a se rumpe, nu trebuu inse uitatu, cá aceste tierre, ce e dreptu, se tienu de corron'a Ungariei,

nu stau inse sub suveranitatea unguresca de statu. Se pote, dice orátorele, cá in in interessulu civilizatiunii, va veni tempulu, in care poporele serbesce si croate si locurile locuite de ei voru dorí a se consolidá in unu statu, care s'ar poté numi „Slavi'a sudica“, orátorele in-e crede, cá acest'a e in interessulu natiunii magiare a sprigini una astfelu de idea si nu a o impedeá.

Orátorele e convinsu, cá mai curundu séu mai tardu, slavii de d'incolo si de d'incece de Lait'a se voru federá, si cá monarci'a confederata, dinasti'a, numai atunci potu fi puternice, candu d'incece de Lait'a punctulu de gravitatiune va fi Pest'a si d'incolo Prag'a. Voteza pentru propunerea lui Madarász.

Stefanu Pavloviciu vorbesce asemenea pentru votulu universalu si polemizeza contra' esepertatiuniloru petulante ale deputatului Tancsics.

Presiedintele declara, cá nemai fiindu oratori inscribi, desbaterea a supr'a int'uducerei proiectului de lege electorala este inchaiata.

Raportorele comisiunii centrale recede de la cuventu si asié I. Madarász ie cuventulu finale pentru propunerea sa, si polemizandu contra' lui Ghyczy, roga camera se-i primesca propunerea.

Colomanu Tisza observa, cá acum ar' trebui se se voteze, fiindu cá propunetorulu alu duoile-a, Csernatoony, n'are dreptulu de a vorbi, afara daca camera exceptionalmente i-ar concede.

Cerendu inse 20 deputati d'in stang'a extrema, cá votisarea nominala se se face mane, siedinti'a se inchaiata la 2 ore d. m.

Unele observari deslucitorie la responsulu Dlu Simeone Stanu d'in Nr. 30. „Federat.“

„Veritas odium parit.“

E datina dupa ritulu besericei latine a se representá in septeman'a cea mare paciunile Mantuitorului. Intru unu eadutiungurescu de relegea rom. cat. la astfelu de representiune rolulu lui Cristosu cadu unu morariu. In decursulu representatiunii inse cellu ce duce acestu rolu are a suferi totu aculu de batu-jocure si insulte. Morariulu suferi cu tota paciintia; dar' unu impertinentu cu rolu de ovreu voindu a pune la proba paciintia bietului morariu, intre alte batu-jocure i duse: tu furule de farina. Morariulu nimeritu in partea sa cea sensibile si-perdu numai de cátu cumpe-tulu nitandu-si de rolulu de Cristosu, nitandu chiaru aceea, cá se afla in berececa, incepú a injurá morarescu. — Mi-se pare cá si onorab. D. Stanu inca fu nimeritu chiaru in partea unde i era pellicia mai subtile. . . Cá-ci altmintrea nu s'ar fi imbursuatu atátu de tare pentru purulu adeveru.

Eu numai asié in treacatu atinesem portarea Dlu Stanu facia de alegeri d'in tomna, si nu aveam neci unu gustu a me ocupá mai in detaiu cu person'a Dsalle, séu cu de cursulu algeriloru, in cátu acelle aru atinge si pre dsa, atutu mai putienu voiamu a instrá fapte antinationali despre cine-va; cá-ci acest'a nu pote face nimene fara a senti o adunca machire, éra omenii sa slabitunsa de a fi crutiatori si facia cu sine une-ori. Precum vedu, si pre Dlu Stanu l'am crutiatu dara atunci de o bursucare si mai mare. Acum inse la post'a Dsale pré provocatoria, canta se fia cam necrutatoriu si facia cu mine si facia cu Dsa. Pre onoratulu publicu inse vinu a-lu rogá de putiena paciintia, pana se facu in scurtu istoriculu causei.

Am dfeu in articulu meu, cá vin'a, pentru care avem asié putieni membri la comitetulu comitatense, o portam si noi romanii, pentru cá nu ne-amu interesatu, precum se convenia, de acésta cauza, — si acésta nepasare, de se pote numi asié, totu-una-data o-am si scusat in cátu-va; dar' neci atunci nu am facutu exceptiune pentru mine, si neci acum nu facu. Recunosc, cá la alegeriile prime m'am retrasu cu totul, nu m'am candidat de locu si neci cá am lucratu ce-va pentru mine, séu pentru altu cine-va, lasandu acelu terrenu pentru dsa si juratulu D. sale. De am facutu reu cu acésta, si me va condemná cine-va, me dau invinsu, de-si m'asiu scí si masiu poté pré bine scusat. . . ; destulu cá a fostu asié, si Dsa se va convinge pré deplinu despre acésta, de va intrebá pre ori-care d'intre allegatorii celloru 5. comunitati romanesci si un'a siovabesca, séu de va preferá, intrebe pre respectivii preoti, infvatori si notari. Deci Dsa asserandu contrariulu, facu o sfarloga, precum facu une-ori femeile cu suveic'a, candu gresiescu rostulu intre fire.

La alegeriile prime dara in Homorode au reesitu Dsa cu Dlu Dem. Popu, cá romani, si duoi neromani. De cum-va inse Dsa, carele pre atunci érá jude cercului, in care cadu si aceste 6. comunitati, ar fi dezvoltatu, in tre m arginiile legii, numai 1/100 d'in activitatea-si de la a doua alegere, pusa pentru caderea mea, apoi la alegerea prima, pre langa Dsa si D. Popu, de securu aru fi reesitu inca alti duoi romani; dar' Dsa cu poterea - i pretoriala nu au lucratu la alegeriile nemicu, dar' chiaru nemicu in interessulu nationalu, — pentru cá nu i-a pasatu, decâtu se reessa Dsa cátu se pote in mai multe cercuri electorali, cá asié, dupa datina sa, se se pota fallu cu nu sciu ce popularitate, care de altmintre, fia securu, nu i-o invidieza neci unu sufletu de romanu. Caus'a dara, cá aici au reesitu numai duoi romani, in lini'a prima e nepasarea

Dsalle că romanu, apoi, pote si a altui-a, dar' acestu-a pote fi scusat in cătu-va, că-ci pre atunci inca impregiurările erau asié, că caută să asculte de porune'a Dsalle. Preste totu, in fostulu cercu pretorialu alu Dsalle, care cercu eră mai cur-tu romanu, aru fi reesitu multi romanu, dacă D. St. s'ar fi interesatu cătu de putienu, numai intre barierele legii si alle chiamarei salle că officialu cottensu, despre ace'a, — dar' n'au facutu acést'a, si neci nu nega.

D. St. dara la alegerile prime, parte in drept'a, parte in stang'a, că unu omu cu doi bani in trei punge, au reesitu, ce e dreptu, in trei cercuri electorali, dar' asta-di d'ntre acele nu ar mai reesit neci intr'unulu; atunci anume in doue cercuri au fostu allesu, pentru că au avutu putere pretoriala de a dictă să fia asié, — éra in alu treile fu allesu că romanu. E bine, dupa allegerile prime eu intru una callatoria a mea am intratu in casa la D. St. si Dsa au simulatu, că regreta multu, pentru că nu sum allesu si eu, si cu o ipocrisia, propria numai dsalle, m-i-a u i m p u t a t u, că pentru ce nu m'am candidat? dicundu-mi, că nu e ertatu să remanu eu afara d'ntre membrii comitetului comitatensu (ipsissima verba), nu numai, dar' dupa ce m'am dechiaratu, că la una eventuala allegere noua voiu primu candidatur'a, promise, că pentru consecința va remanē pre langa mandatulu de la Farcasi'a, de-si scie'a, că in contra acestei allegeri se insinuasse protestu, (pentru care fapta, dacă ar' fi implinitu-e, nime nu aru poté, decâtu să laude constanti'a caracterului dsale) si abdicandu de la Socondu si Homorode, eci va collucrá pentru allegerea mea, si că la actulu allegeri se va infacisá in persona. De va avé obradiu să nega acést'a apoi provocu de marturi pre D. Al. Nutiu, preotulu de Tamaja, Dem. Popu atunci jurassoru alu dsale si notariu com. in Homorodulu de mediu-locu, éra acum jude orf., si pre Grig. H e n g h e a, magistru de posta si notariu in Ardasatu, cari inca erau de facia in cas'a dsale si cari d'impreuna cu dsa m'au capacitat, că pentru allegerea a II. (dupa renunciarea dsale), să primescu candidatur'a la Homorode.

Pana aci bine! Dar' ipocrisia dsale triplice si chiaru quadruplice s'au desvoltatu si desvelitu in scurtu dupa ace'a in tota abominabilitatea sa. Anume, odata s'ou facutu de mintiuna, că nu si-au timentu mandatulu de la Farcasi'a, precum dechiarasse pentru ori-ce eventualitate, si astfelu au lassatu in tina pre Dlu Alexandru Nutiu, carele ostentiese si pentru alegerea Dsale (la Farcasi'a). A dou'a, venindu la Homorodulu-de-josu, au provocatu pre Dlu plebanu Fr. P y r k e r, să primesca candidatur'a la Homorode, in loculu D sale, ce potu sdeverfi cu DSA si altii, cari au fostu presentii. A trei-a ispravá, mai minunata si totu odata mai diplomatia decâtu tote a fostu de la dea cá, ajungundu a casa se puse pre tripodá si scriese carte mistica in forma de oraculu la notariulu d'in Homorodulu-de-josu, si alt'a, mai lamurita, dar' s'ab mai mare rosa, la celu d'in Homorodulu-de-midiu-locu, că la nou'a allegere (in loculu Dsalle) se lucre d'in respoteri pentru Galgoczy Pista, stangaciulu, dar' se lucre in secretu si nu cum-va se spuna popii d'in Homorodele romanesci (adeca mie), că li-ar fi scriu despre allegeri, că se nu se nadaesca. E bine! asta fapta nationala, numai ce nu o va negá. Verbu volant, scripta manent! . . . Se intielege de sine, că partidei drepti inca nu i-a fostu ertatu q scl, că Dsa lucrea in interesulu stangei, că-ci atunci nu mai poté giedé pre doue scaune. De cum-va DSA nu ar' fi fostu omulu misticismului, si mi-ar fi spusu mie, că interesele private alle D. sale (că-ci altele nu au potute fi) adueu cu cine, că in loculu D sale se se allega Galgoczy Pista, apoi pote cá asiú fi avutu inca atát'a respectu (care de altminte nu l'q meritatu neci candu) pentru DSA, de m'asiú fi retrásu, spre a-i implint dorulu, la neutralitatea mea de mai insinte. Venindu-mi tme pre neacceptate la cunoscintia, cum-cá cu fatiarnic'a lui Iuda, luers intr'ascunon, nu in contra mea, ci in contra interesului nationalu, am cugetatu intru mine: *quem odia et va trage dunga preste tendintiele S (atanesci de cameleonu!* Dictum, factum. Cu trei, dar' numai cu trei élie insinte de allegere, facui de scrie allegatoriloru romanu (Slovabiloru ba), cum-cá in loculu Dsalle sum gat'a a primu mondstulu de membru la comitetulu cottensu. Poporulu primu dechiaratiunea mea cu bucuria, precum se potutu convinge si DSA d'in eclatantulu resultatu, ma cei mai multi-mi-au imputatu, pentru ce nu li-am spusu acést'a la allegerea prima, că-ce m'aru fi allesu atunci.

Intre aceste D. comitele supremu se dechiará inaintea Dlui St. că i pare forte reu, cum-cá D. Archidiaconu de Caréi, Toma S i e r b a n u, nu e allesu nicaiurea, si cá bine aru fi, de s'ar poté allegere unde-va in cerculu pretorialu alu Dlui St., in care erau in ajunau trei allegeri noue. Dsa se puse numai de cătu pre sania si allergá la Homorode, spre a mediuloci aci (unde, ut figura docuit, erá secu.a allegerea mea) si nu intr'altu locu, unde s'au allesu slovabi, allegerea Dlui Sierbanu. Candu mergeamu la olalta d'in Homorodulu-de-josu, unde conveniseramu, eu cugetámu, că Dsa vine in interesulu lui Galgoczy Pista, că-ci despre a p a t r ' a variatiune cu Archid. de Caréi nu scieámu nemica; dar' luandu-lu la intrebare, Dsa est pre facia cu numele Dlui T. Sierbanu, si eu numai decâtu combinaiu si combinatiunea mea a fostu forte nimerita, cum-cá adeca Dsa la dorint'a comitetului supremu voiesce a mediuloci allegerea Archidiaconului T. Sierbanu; candu inse i spuseu acést'a,

Dsa se catranl si se sprefaceá chiaru a fi superatu pentru astfelu de suspiciunare (! lapedandu-se, cá S. Petru de Cristosu. Rolulu de prefacere, ca totu-de-a-un'a, lu jocá de minune Sciu si aceea, si potu spune si d'ualc, cá Dlu comite supremu i-a reprobatu fap't'a, cá adeca au staruitu pentru allegerea Dlui T. Sierbanu chiaru la Homorode (unde nu a reesitu), si nu aiurea; cá-ci nu destinasse cerculu electorulu pentru dinulu. — De altminte si-pote aduce aminte bine si despre ace'a, cum-cá eu i-amu dechiaratu, cá facia cu person'a Dlui Sierbanu bucurosu m'asiú fi retrásu, dacă m'ar' fi insciintiatu incai cu 2—3 díle mai nainte, adeca pana a nu me fi dechiaratu cátra poporulu allegatoriu, cá voiu primu mandatulu; cá acum inse e tardíu, cá-ci poporulu e pregatitu pentru allegerea mea, cá de asiú repasi, aru dice cá l'am amagitu, si s'ar afía iusielatu (sic!) prin mine in momintele ultime, — astfelu apoi s'ar poté intemplá să reasa spauulu dominalu I. Sziver, care inca se bateá dupa ace'a, etc. Preste aceste cunoscundu d'in cele premisse fatiarnic'a Dlui St. spunu dreptu, cá nu i mai credeamu nemica. Capacitările mele au sunstu in ventu; Dsa nu au-voitu a se lassá de scopulu, ce-lu aveá, si acelu-a erá trentirea mea; cá-ci eu treceamu inaintea magiariloru de m a g i a r o f a g u, si dsa prin trentirea mea au calculatu a se consolidá in grat'á stapaniiloru. Eca cătu de minunatu se potu gaci une-ori si tendintiele secrete!

Cá la allegeri s'a opintitu d'in respoteri si au terrorizatu cu tota puterea pretoriala pentru caderea mea, nu nega de locu, cá-ci neci nu pote. Cu tote acestea eu am reesitu cu 136 d'in 150 voturi, si Dsa cu celle 4 voturi, cari le-ou storsu de la nesce ovrei, ca de a-buna-sema obligati dsale d'in tempii premersi, nu au facutu pre mare onore Venerandului Archidiaconu de Caréi. — Nu voiescu a ostentatiunea onoratului publicu cetitoriu cu descrierea portarei Dlui St. cătu se pote de dure sub decursulu allegeri, cum adeca s'a cercatu cu presiedintele si cu preotii romanu, hitrindu-se cu puterea-i „szolgabiresca“ in intielesulu etimologicu alu cuventului, cá-ci a fostu destulu de lunga descrierea precedentiloru.

Să ne intorcemu la analisarea bursucáriloru dsale!

Me intreba, cá nu poté să abdica d'in altu locu, si nu de la Homorode (áindu cá fusese allesu in trei locuri). Ba poté, diu, cá-ci dea pote forte multe, pana si a-si calcá cuventulu datu, precum s'a demonstratu mai susu. — Dfice mai incolo, cá la allegerea prima eu am cadíutu, avendu numai 5 voturi. Aci in bursucarea dsale se facu chiaru poetu; dar' lu rogu să nu visedie! Cum pote cine-va să cada la o allegere, candu neci nu se candida? Dsa au sciutu bine, cá eu nu m'am candidat la allegerea prima, si pentru ace'a m'au imbiatu si indemnatu, cá se primescu candidatur'a la allegerea a dou'a in loculu dsale, si candu m'au imbiatu, nu au avutu neci o temere, cá dora facia cu mine se va allegere vre unu slovabu. Numai acum in bursucarea dsale potu face acést'a scornitura. — Cá reputatiunea mea facia cu ce'a a Dlui Archidiaconu de Caréi, in multe privatie, e chiaru nulla, nu sum ambitiosu d'a nu recunosc; dar' eu si fara acea reputatiune pre bine potu remanē cine sum, si preste voi'a Dlui St. potu fi chiaru si membru la comitetulu comitatensu, intocma cá dsa, séu cá ori-caré altulu. Apoi reputatiunea mea, multa, putiena, cfta o om, neci mi-au facutu Dsa, neci este harnicu a mi-ostred. Éra stim'a, despre care inca face comparatiune, nu am cauza de felu a me cal, cá nu asiú avé; dar' eu nu pretindu mai multu, decâtu meritediu. In astfelu de arrogtia lasu să escelledie dsa si de aci inainte, cătu i-va placé. — Freem se vede, se supera forte si pentru aceea, cá amu dñu, cá este cu slabitiuni omenesci. Dar' en dechida-si ochii (cadentia slaba la „bate-ti gur'a“) si cetesca, ce eu am scriu, cum-cá slabitiuni de aceste sunt comune toturorú omeniloru, ceea ce de altminte scie si recunoscote tota lumea, afara de dsa. Apoi de nu-i plase, cá si dsa este cu slabitiuni omenesci (d'ntre eari i-am demonstratu mai susu o gramadiora si eu), placa e se prinde de capu cu mam'a natura, cá pentru dragulu dsale nu facu exceptiune. De altminte dacă voiesce a-si arrogá acést'a, de cátra mine fia si fara slabitiuni omenesci, numai de i-va crede cine-va.

— Cá dsa se supera, pentru cá i-am sdsu la indoiela nationalismulu: eu me bucuru . . . ; cine scie? dora eu totu-si me voiu fi iusielatu! . . . De ar fi asié! — Dice inse, să esu la lumina cu faptele Dsalle antinationala. Sè me ierte, dacă asta-datu nu sum aplocatu a-i face acestu s i e r b i t i u (sic!) mai pre largu, decâtu i-lu facui in cele premisse. Neci cá afu de lipsa, pentru cá si dsa trebuie să sce bine, cum cá, pentru ca cine-va să aiba reputatiune de romanu bunu, nu e de ajunsu numai cá se nu comitta fapte antinationali, ci si se nu intermita séu neglége celle nationali. Scriptur'a dice, ce Dsa inca pote scí despre celu ce nu e neci rece neci caldu. Mai am inca a adauge aci numai atát'a cá, dicundu eu cá dsa ar fi romanu bunu, de nu aru fi altu neamu pre lume a fara de romanu, n'am intielesu, cá dore ar fi magiaru bunu, — nu, ci chiaru d'in contra am sustienutu, cá si magiaru bunu, — numai atunci ar fi, dacă nu ar fi pre lume altu neamu; dar' nefindu asié, dsa remane simplaminte omulu interesulu egoisticu. Passagiele d'in urma inse nu sciu d'in ce cauza, le-a stersu d'in scrisorea mea dlu Redactoru, — dar' cá am scriu asié, fia-mi marturia! — De ridiculos'a amenintiare, cá va implé foiele, nu numai alle diurnaleloru, ci

si alle fauráriloru, se nu creáa cá me infricosiediu neci de cătu; mai amenintiatu-m'au dsa in o epistola, ce mi-au scriu-o m a g i a r e s c e, nu sciu cá se fia mai cu forfoiu, séu cá se o intielegu mai bine (?), si neci unu pèru d'in capu nu mi-s'a miscatu de fric'a dsale, ma totu lucrulu nu lu-am timentu demnu neci barem de unu respunsu, — si asta-di credu, cá i-arú fi chiaru rusine de acelu fetu pripitu alu dsale si originale in felulu seu. De altminte, cá se nu se pre increda, pentru cá aré asié multa „sare“, i-dechiaru, cá in foile diurnaleloru stau la dispusitiunea dsale, dar' la clevevirile d'in fauraria de predilectiune, se me erte, dacă nu lu-voiu poté urmá.

In urma si acea se pare a-i derogá, cá am dñu, cum-cá fostu reale-ú prin intrepunerea romaniloru, dice, cá ar' fi fostu bine, să deslucescu lucrulu cum stá. Chiaru asié am facutu spre servirea dsale, numai cătu D. St. nu vre să intielega. Am dñu adeca, cá mergundu membrii romanu (intre cari dsa nu au fostu) la comitele supremu, spre a cere, cá se se allega resp. candidaze si officiali comitatensu romanu, si prefectulu ne-a provocatu, să-i recomandámu pre respectivii intru una lista. Acést'a, d'in comisiunea celorulati membri de comitetu romanu, cari sosiera pre atunci, o-am facutu cu D. Gavrilu L a z a r u, recomandandu-lu si pre D. St. spre candidare de jude administrativu séu orfanalu in Tíer'a-Oasiului. E dreptu, cá nu au cadíutu la genunchii nimerui, incai la romanu nu, — dar' ace'a inca e verosimilu, cá de nu ar' fi intratu in list'a substernuta Comitetului supremu prin mine si prin D. G. Lazaru, adi cu greu ar' fi jude singulariu allu Tíerei-Oasiului; va fi scriindu adeca (că-ci si altii sciu), cá nu pentru acestu postu s'a fostu insinuat la comitele supremu; cum-cá inse nu a primitu acea candidatura numai a dou'a dí la rogarea mai multorú-a, precum se falece, se me erte pre mine a-mi esprime indoiel'a, si a-lu rogá, se-mi spuna, dacă pote, c á t i i n s i s i c i n e l ' a u r o g a t u? Eu unulu sciu, cá nu l'am rogatu, sciu inse atát'a, cá i-am spusu, cum-cá l'am recomandat (in lista) pentru acea candidatura, si dsa cu bucuria mi-a spusu, cá e bine. — Dfice cá erá peccata a ambliá cu rogári dupa dsa. Intru acést'a consentiescu depinu, de cum-va adeca aieve va fi comisu cine-va acestu p e c c a t u.

Mai am inca de observatu putiene la pasagiulu d'in urma alu bursucáriloru dsale, unde adeca cise, cá Stanu nu joce dupa tote cord'a si nu se pote inverti dupa degetu la toti pasii, cá-ci Stanu nu cere sare (miate!) imprumutu de la nime. Pre de susu se indura a privi! Dar', pentru Ddieu mai slabesce d'in inganfarea acea fara parecchia, incai it; colonelu diurnalelorú; cá-ci aici nu vorbesci cá pretoru. Atát'a lauda propria ba se mai vedi! Rogu-te, cine, pre ce corda te-a invitat a joce. séu cine a voitu a te inverti dupa degutu? Ea unulu nu sciu se-ti fia datu cine-va vre odata pre aici o asié mare ponderositate, pre cum ti-o arrogí; sciu inse atát'a, cá facia cu causele nationali te porti de comunu cu idiferentia si cá ti-place a siedé cam pre doue scaune; dar' pentru ace'a nime nu si-a spartu capulu de dorulu dtale. Apoi „sare“ de la vecini, diu ai cerutu si vei cere, de vei trái, si de aci inainte, si dta si altulu, ori-cine; cá-ci omenii se indemnna si se imprumata unii pre altii, — si si aceea e una slabitiune omenesca de dupa care se dice: „nemo sibi satis.“ De cum-va inse dta, fara a face causa comuna cu cei-a-lalti romanu d'in comitatu, vei lucrá, precum lasi a se presupune, in interesulu nationalu pre cătu toti cei-a-lalti, cari si-imprumata „sare“ unulu de la altulu, noi „imprumutatorii“ vemu recunosc, cá dta esti unu gigante si noi toti pitici, ne vomu inchiná dtale cu bucuria mare forte, si ti-vomu gratulá pana la Donatu! Pana atunci inse ierta-ne si pre noi cei mai mici, se nu te cautámu in reşuni asié inalte, si se mai asteptámu si cáte una fapta; cá-ci terrenu si modru ai de ajunsu, apoi legea adusa in cestiunea nationalitatiloru, de-si are bariere strimte, ti-stá spre ajutoriu Pentru acum destulu!

Homorode, 30. Martisioru 1872.

Georgiu Marchisiu.

VARIETATI.

(† Necrologu.) Franciscu de Lemeni, proprietariu in Fodor'a Ung., cu anima doiosa anuncia, cum-cá bunulu seu consangenu si amicu I o a n e B o b u, de copalnicu-monasturu, direttore de cancelaria pensionatu alu fostului tribunalu ces. reg. provinciale d'in Sabinu a repausatu in Domnulu in 7. a l. c. ser'a la 6 ore in Clusiu, in etate de 72 ani. Repausatulu, carele a fostu consangenu de aproape ala nemoritorului Episcopu Ioane Bobu, a functionatu in servitiu de statu in tempu indelungatu; erá unu officialu zelosu de unu caracteru nepatatu, unu omu cu anima blanda si nobile; cá amplotiatu si-a petrecutu partea cea mai mare a vietiei sale in Clusiu, unde a fostu pretinutu de toti in tote clasele societatei. Immormntarea dupa ritulu gr. cat. au fostu in 9. aprile a. c. st. n. Fia-i tierin'a usiora!

(S u p e r s t i t i u n e.) Ap'a pasciloru si-are insemnetatea sa superstitiosa de la cultulu dnei germaniloru vechi, Ostara, séu Venerea sasoniloru betrani. In noptea acelei serbatori, verginele si-spalau faci'a in isvorulu sacratu dnei, pentru cá se remana fromose, si acést'a o faceau

in tacere, ca-ci la d'in contra disparea efectulu farmecatoriu. Superstitiunea se reduce la sorginti fisici. S'a observatu, adeca, adesse ori, ca ap'a adunata in marte, candu evaporeza pamentulu, are poterea de a resiste putreduni.

*(Si uceritate ungueresca rara.) Deputatulu Dobbia, in discursulu seu d'in 10. aprile, tinue in camer'a reprezentantiloru Ungariei, a disu, ca natiunea magiara sta intre Scilla si Caribdea; Scilla e „Necrederea“ si Caribdea e „Nedreptatea“ ce nutrește unguerii facia de nationalitate nemagiara d'in Ungaria.

*(Sinodu provinciale.) Pr. SS. Archiepulu si Metropolitulu de Alba-Iulia avuse intentiunea d'a convoca inca in annulu tr. sinodulu provinciale, dar' SS. LL. Eppii Sufragani de Oradea-Mare si Logosiu sub felurite preteste de indisposetiune, firesece trupesca, de multe agende diecesane, lucruri incurcate seminariale, gimnasiale, ba d'intr'o parte dora chiaru si de ocupatiuni politice, etc. au declinat invitatiunea pentru acellu annu, pana in fine Metropolitulu i provocaa a se declaraa inai-si in privint'a timpulu, care li-ar' veni mai bine la socotea.

*(In Australia) loculu minuniloru pentru europeni, unde canii sunt muti, corbii albi si unde arborii tom'a in locu de a-si da josu frundiele si-dau coega, s'a observatu de ca nise invetiati englesi caletoriti acolo cu scopuri scientifice, unu fenomenu, care si loru li-a parutu adeverata minune, dupa cum lu descriu in revist'a Rev.

North. Au observatu anume unu felu de plante cari vorbescu precum spuuu ei. Acestea inalte de trei metri si vegeteaza parchelu in distantia de duoi metri un'a de alt'a au o durata de unu annu si simtiescu. Eta de unde se d'cu aceste: deminet'a s'aude in virfulu plantei unu felu de cartiatura si care nu e de catu unu felu de grau, ca-ci le serva spre a-si comunica sentiementele. Celu de demanetia serva de signalu ca se-si redice parchiele de-odata frundiele in susu, er' celu de sera se le lasa de odata josu, cum facu [spre sera.] Anglesii au imitatu sunetulu loru in modu artificialu si rezultatulu a fostu, ca la elu ambele silasan si redicau frundiele. La tota intemplantia casulu despre care ne vorbesce acea revista este remarcabilu. Selbaticu adora acele plante si nu le atingu in viet'a loru. Pre cele vestegite in cursulu verei le ingropa cu pomba si le jalescu.

*(Pentru a-si face cine-va) o mica idea despre distribuirea justitiei in Rusia, reproducemu aci urmatorulu faptu: Pre la finele lui Decembrie espiratu Curtea cu Jurati d'in Muromie, aproape de Moscov'a declaraa cu totulu inocenta pre o tieranca de 16 anni, care a avutu slabicuneea de a assassina pre consociulu seu. Eca argumentelo pre cari s'au basatu acestu Juriu pentru a declaraa inocenta pre acea tieranca: „Acestu faptu nu se pote considera de catu ca unu simplu actu de a perare fortia ta, fiindu ca accusat'a, persona juna si frumosa, a fostu constrinsa de parinti se se casatoseca cu unu barbatu betranu si forte uritu.

*(Statistic'a de Diuarie.) Dupa o foia americana in statulu New-York se tiparescu si distribue pre annu 492,770,868 esemplarie, in Pennsylvania se tiparescu 233,380,532 esemplare, in Massachusetta 107,691,953, in Illinois 102,686,204, in Ohio 93,592,343, si in fine California, in care se tiparescu pre annu 45,869,408 cople de dinarie.

Sciri electrice.

Florentia, 10. aprile. Una gruppa mai bine de 30 deputati d'in centru a declaratu ministrulu de finantie, Sell'a, ca daca la schimbarea cabinetulu voru veni in combinatiune barbati d'in partid'a drepta, ei numai decatu voru trece in castrele oppositiunei.

London, 10. aprile. Diuarulu „Mornig Post“ crede, ca intre Itali'a si Germani'a nu s'a subscrisu neoi unu felu de documentu. prin care ambele poteri s'ar' oblega formalu spre una actiune comuna.

Bucuresci, 10. aprile. Se d'ce, ca curtile juratiloru voru inceta de a mai esiste pentru aceta s'ar' fi escatu una mare turburaru intre tote clasele poporulu, ce'a ce nu sunt semne bune.

Zagabria, 10. aprile. Cercurile electorale croate se impartu in modu arbitrariu si locurile noue de alege se statorescu astfel, incatu alegatorii nationali pentru departarea pre mare potu fi impedeati de la alege.

Belgrad, 10. aprile. Diuarulu „Iedinstvo“ d'ce, ca causa starei nemultumite a slaviloru d'in Austri'a jace in actiunea loru nesolidaria. Ei aru trebui se invetie de la nemti si unguri a lucra in solidaritate si atunci victori'a va fi secura si statulu consolidatu.

Belgrad, 11. aprile. Diuarulu „Iedinstvo“ anuncia, ca turoii Bosniei sunt chiamati sub arme; la Zwornik se spedeza una multime de tunuri si munitiune.

Belgrad, 11. aprile. Dupa una scire positiva Port'a concentreza milita la Sienit'a si Svornicu, langa confiniulu Serbiei. Commandantele generalu a si sositu in Svornicu.

London, 11. aprile. In camer'a de susu Carolu of Granville disse la una intrebare a lordulu Stanhopes: Franci'a voiesce se introduca una astu-feliu de regulare a sistemulu de passaporte, prin care se va evita perderea de tempu si de bani. Elu spera, ca acetaa regalare va reesi spre indestulirea Angliei, si si-esprime multumirea in privint'a acestui documentu de intentiuni binevoitorie ale Franciei facia de Angli'a.

Vasington, 11. aprile. Peters presinta in camer'a reprezentantiloru urmatori'a resolutiune: Membrii comisiunii americane dechiara, ca cestiunea privitoria la deadaunarea indirecta se va aplanu pre calle pacifica, dreptu-ace'a ea e a se privi de resolventa; resolutiunea se tramise unui comitetu.

Breslau, 12. aprile. Se aude cu securitate, ca dupa scoterea iesutiloru d'in marele ducatu Posen va urma scoterea calugeriloru si apoi a totoruru acoloru preuti seculari, cari nu sunt suditi prussiani.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.

Singurul deposit de inventiuni noue in Austri'a.

Admonitiune. Past'a Pompadour, care este adasa in comerctu prin mase si care, prin acetiun son... Tote sunt cu potentia! Cine ar fi credintu mai inainta, ca se va inventa unu mediu spre a curati ochii la trecerul firului prin urechile acului; prin unu instrumentu simp'u si ingeniosu a ancescu, ca ochii cei mai slabi, chiaru si in inseratu, se pota infira in celu mai subire sau fara multa incordare, si acetiun instrumentu, d'impreuna cu instructiunea, costa numai 25. cr., sorta mica 4. cr.

Pravu de spalatu. Prin intrebuintarea acetiun pravu la spalatu se curtu tempu, lucru si bani. Celu mai mare avantaju este lusa, ca se curtu rufelu mai multa ca prin ori-care altu mediu-locu. Unu pachetu de unu fontu 20. cr.

Pene regulatorie, cari se pota indrepta dupa ori-care mana si ori-ce papuru, asit incatu cu un'a si acetiun pena se pota face trasurele cele mai fine, precum si cele mai grose caligrafice. 12 buctii 24. cr.

Admonitiune. De-ora-ce numitii articli se si falsifica, atragu atentiunea onorab. publicu, ca numai in depositulu subscrisulu se pota afla curati. List'a pretiuriloru totoruru objectoloru, ce se afla in depositu, se da gratis. Totu-una-data facu atenti pre onorab. locuitori d'in provincia a supra departementulu meu de comisiune, este uniculu in feliulu acestu-a, care esecuta iute si efinu ori-ce comisiumi, in ori-ce privint'a, este deci de recomandat la numeroase comandari.

A. FRIEDMANN in Vien'a, Praterstrasse Nr. 26.